SENJA KOMMUNE

Saksutredning

Arkivreferanse: 2026/4499-4

Saksbehandler: Sofia Basse Gøbel

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
	15.10.2026	Utvalg for samfunnsutvikling
	20.10.2026	Senja formannskap
	12.11.2026	Senja kommunestyre

Søknad om besøksbidrag - plan for bruk av inntektene

Vedlegg:

1 Plan for bruk av inntektene fra overnattingsavgift
2 Beskrivelse av reiselivsnæringen i Senja kommune
3 Saksprotokoll_92-2025 besøksbidrag status og mulighetsrom_senja kommunestyre_18 12 2025 (1)
4 Litteraturliste og dokumentasjon

Kommunedirektørens innstilling

1. Senja kommunestyre vedtar Plan for bruk av inntekter fra besøksbidrag.

2. Senja kommunestyre vedtar å innsende søknad om innføring av besøksbidrag til Nærings- og fiskeridepartementet.

Saksopplysninger

Senja kommune har de siste årene opplevd en betydelig vekst i antall besøkende. Reiselivet har utviklet seg til å bli en viktig næring som bidrar til arbeidsplasser, verdiskaping og aktivitet i lokalsamfunnene. Samtidig medfører den økte turisttrafikken et økende press på natur- og friluftsområder, kommunal infrastruktur og offentlige tjenester.

For å møte disse utfordringene har Senja kommune over flere år arbeidet målrettet med besøksforvaltning. Dette arbeidet er samlet og videreført i 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035', vedtatt av kommunestyret 06.11.2025 i sak 71/2025. Strategien legger føringer for hvordan kommunen skal ivareta hensynet til lokal

livskvalitet, naturverdier og næringsutvikling gjennom en langsiktig og bærekraftig utvikling av reiselivet.

Kommunestyret vedtok 18.12.2025 i sak 92/2025 «Besøksbidrag – status og mulighetsrom» å innføre besøksbidrag i form av overnattingsavgift i tråd med bestemmelsene i lov om besøksbidrag.

Besøksbidragsloven trådte i kraft 1.juli 2026. Kommuner med "særlig stor belastning fra besøkende" kan søke om å innføre besøksbidrag.
Inntektene fra besøksbidraget kan benyttes til å finansiere reiselivsrelaterte fellesgoder der behovet øker vesentlig som følge av antall besøkende.
En forutsetning for å søke om innføring av besøksbidrag er at kommunen utarbeider en plan som beskriver hvordan inntektene skal benyttes. Det er derfor utarbeidet en plan for Senja kommune som oppfyller dette kravet.

Planen bygger på kommunens eksisterende strategier og planer for besøksforvaltning. Den beskriver hvordan inntektene fra overnattingsavgiften kan benyttes til tiltak som reduserer belastningen som følger av økt besøk, samtidig som tiltakene bidrar til å styrke opplevelseskvaliteten for både innbyggere og gjester.

Innhold i planen

Planen prioriterer tre hovedområder, som er identifisert som sentrale innsatsområder i 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035'. Alle foreslåtte tiltak er forankret i denne strategien.

Prioritering 1: tilrettelegging og infrastruktur

Turismen i Senja er i stor grad knyttet til natur- og friluftsområder. Økende besøk har medført større belastning på blant annet parkeringsarealer, toalettfasiliteter, avfallshåndtering og stinett.

Planen legger opp til investeringer i utvalgte besøksknutepunkter med høyt besøkspress. Aktuelle tiltak omfatter etablering og oppgradering av toaletter, parkeringsplasser, avfallsløsninger, informasjonstavler og tømmestasjoner for bobiler. Investeringene skal i hovedsak konsentreres til steder som allerede fungerer som viktige besøkspunkter eller innfallsporter til natur- og friluftsområder. Formålet er å kanalisere ferdselen til områder med tilstrekkelig kapasitet og tåleevne.
En slik knutepunktstrategi skal bidra til mer effektiv drift av utfartsområdene og gjøre det enklere for besøkende å benytte etablert infrastruktur.

Basert på rapporten 'Bærekraftig besøksforvaltning i Midt-Troms' (Nordavind 2019) er samlet anslått et investeringsbehov i besøksinfrastruktur på om lag 10 millioner kroner frem mot 2035.

Planen legger også opp til å utvikle en helhetlig standard for arkitektonisk utforming av bygg og anlegg samt informasjonstavler og skilting.

Prioritering 2: informasjon, skilting og infrastruktur

For å bedre sikkerheten, redusere naturslitasjen og legge til rette for gode besøksopplevelse skal det utvikles og gjennomføres en helhetlig skiltplan.

Skiltplanen skal omfatte merking og skilting av sentrale turstier og utfartsområder. Den skal også omfatte informasjonstiltak som bidrar til å kanalisere ferdsel til områder som er tilrettelagt for høy bruk, samt gi besøkende relevant sikkerhetsinformasjon.

Skilting og informasjon skal videre bidra til holdningsskapende arbeid og formidling av regler og retningslinjer i regionen herunder 'fjellvettregler' og veiledning om skånsom ferdsel i naturen.
Gjennomføringen av skiltplanen skal følge samme prinsipp som prioritering 1, ved at knutepunkter og områder med størst besøkspress prioriteres først. Dette legger til rette for en langsiktig og helhetlig tilnærming til informasjon og kommunikasjon i besøksforvaltningen.

Prioritering 3: redusering og forebygging av slitasje og forsøpling

Veksten i reiselivet har medført økt behov for drift og vedlikehold ved kommunens utfartsområder og infrastruktur.

For å møte disse utfordringene omtaler planen etablering av Senja parkvesen, også kalt Senja naturoppsyn, som en mulig operativ kommunal enhet for besøksforvaltning i felt. Formålet er blant annet å sikre systematisk drift og vedlikehold av besøksrelatert infrastruktur. Enheten vil også kunne arbeide forebyggende med naturrestaurering, tiltak mot slitasje og veiledning av besøkende.

Senja kommunestyre vedtok 18.12.2024, i sak 197/2024, å arbeide videre med utredningen av Senja parkvesen. Kommunedirektøren ble samtidig bedt om å legge frem en ny sak om eventuell etablering, organisering og finansiering når kommunen har tatt stilling til innføring av besøksbidrag. Det er opprettet en arbeidsgruppe som utreder aktuelle arbeidsoppgaver, organisering og rammer for et mulig parkvesen.

Utredningen av Senja parkvesen pågår parallelt med arbeidet med besøksbidrag. **Vedtak av planen for bruk av inntektene fra besøksbidrag innebærer ikke et vedtak om å etablere Senja parkvesen.** Parkvesenet er ett av flere mulige tiltak som kan finansieres med inntekter fra besøksbidraget. En eventuell etablering av Senja parkvesen må behandles og vedtas i egen politisk sak

Økonomi

Som grunnlag for planen er det gjennomført en vurdering av Senja kommunes nåværende utgifter knyttet til besøksforvaltning og utvikling av reiselivet, herunder drift, besøksforvaltning og bidrag til destinasjonsselskap.

Gjennomgangen viser at kommunen i dag bruker om lag 2 millioner kroner årlig på drift og håndtering av besøksrelaterte oppgaver, inkludert stilling som besøksforvalter. Når kommunens investeringer i utviklings- og næringsarbeid rettet mot reiselivet inkluderes, utgjør de samlede årlige utgiftene om lag 4 millioner kroner.

Forventede utgifter, 2027		
	Kommentarer	
Drift, besøksforvaltning	*Basert på driftsutgifter 2025*	1 302 000 kr
Besøksforvalter	*1 årsverk*	700 000 kr
Innvestering i tilrettelegging	*Jf plan for bruk av besøksbidrag*	1 125 000 kr
Senja parkvesen	*Jf plan for bruk av besøksbidrag*	1 996 000 kr
I alt		**5 123 000 kr**
Forventet budsjett, 2027		
	Kommentarer	Inntekt 2025
Drift, besøksforvaltning	*Basert på driftsutgifter 2025*	1 302 000
Inntekt, besøksbidrag		3 081 000
Inntekt, betalingsparkering		566 000
I alt		**4 949 000 kr**
Regnskap		
I alt		**- 174 000 kr**
I alt, ekskl. besøksforvalterstilling		**+ 526 000 kr**

Beregningen tar ikke høyde for at dele av driftsbudsjettet utgår, hvis Senja parkvesen opprettes.
Det forventede budsjett på drift i besøksforvaltningen er basert på avdelingens reelle utgifter til drift i 2025, ikke budsjett.

Beregningen inkluderer ikke administrasjonskostnader knyttet til innkreving og oppfølging av overnattingsavgiften.

Forankring og involvering av næringslivet

Det er et krav ved søknad om besøksbidrag at berørt næring involveres i planarbeidet.

Reisemålsledelsen i Senja kommune har vært tett involvert i arbeidet med søknaden om besøksbidrag. Visit Senja Region er representert i reisemålsledelsen.
Planen er forankret i 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035'. I forbindelse med utarbeidelsen av strategien ble det gjennomført en omfattende medvirkningsprosess med både reiselivsnæringen og lokalbefolkningen.

Reisemålsledelsen har også gjennomført informasjons- og innspillsmøter med medlemsbedriftene i Visit Senja Region. Medlemsbedriftene har fått anledning til å gjennomgå utkastet til planen for bruk av inntektene fra besøksbidraget og komme med innspill.

Vurdering

Prioriteringsområder

Kommunedirektøren vurderer at 'Plan for bruk av inntekter fra overnattingsavgift' gir et godt grunnlag for kommunens søknad til Nærings- og fiskeridepartementet om innføring av besøksbidrag.
Planen følger opp 'Overordnet besøksstrategi for Senja kommune 2025-2035' og understøtter kommunens øvrige arbeid med besøksforvaltning.

Kommunedirektøren vurderer at tiltak innen infrastruktur, tilrettelegging, skilting, drift og vedlikehold er nødvendige for å håndtere økende besøk på en bærekraftig måte og redusere konflikter, forsøpling og slitasje i kommunens mest besøkte områder.
Økt bruk av besøksområdene medfører samtidig høyere driftsutgifter, blant annet fordi behovet for renhold, vedlikehold og reparasjoner øker. Det er derfor behov for både investeringer i fysisk tilrettelegging og tilstrekkelige ressurser til løpende drift og vedlikehold.
.

Økonomiske konsekvenser

Tiltakene i planen skal i hovedsak finansieres gjennom inntekter fra overnattingsavgiften, i samsvar med formålet i lov om besøksbidrag. Andre inntektskilder, som betalingsparkering, frivillige bidrag og lignende, kan på sikt bidra til finansieringen.

Inntektene skal avsettes til et eget fond. Ubenyttede midler forutsettes overført til senere regnskapsår for å legge til rette for langsiktig og forutsigbar finansiering av tiltakene.

Med utgangspunkt i dagens estimater er det et gap mellom forventede inntekter og det samlede finansieringsbehovet. Gjennomføringen av tiltakene må derfor skje trinnvis og tilpasses de faktiske inntektene fra ordningen. Det forutsettes samtidig at kommunens eksisterende bevilgninger til drift av besøksforvaltningen opprettholdes.

Kommunedirektøren vurderer på denne bakgrunn at planen er økonomisk gjennomførbar dersom tiltakene prioriteres og fases inn i takt med tilgjengelige inntekter.

Dersom veksten i reiselivet fortsetter, forventes også inntektene fra overnattingsavgift og betalingsparkering å øke.

Samlet vurderer Kommunedirektøren at planen legger til rette for en ansvarlig og målrettet bruk av inntektene fra overnattingsavgiften i tråd med besøksbidragsloven formål §1-1. Det vil samtidig være behov for årlige prioriteringer innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Ambisjonsnivået må tilpasses dersom inntektene utvikler seg vesentlig annerledes enn forutsatt.

Videre prosess

Planen foreslås lagt til grunn for kommunens søknad om besøksbidrag og for det videre arbeidet med disponering av inntektene.

Planen innebærer ikke en bindende budsjettering eller en endelig beslutning om hvilke tiltak som skal gjennomføres. Den angir overordnede prioriteringer og gir et grunnlag for videre prioritering av tiltak når størrelsen på de faktiske inntektene er kjent.
Dette er særlig viktig fordi det på søknadstidspunktet er usikkerhet knyttet til hvor store inntekter besøksbidraget vil generere.

Planen gir derfor rom for å justere tiltak, prioriteringer og omfang på bakgrunn av erfaringer og et sikrere inntektsgrunnlag. Kommunedirektøren vurderer at planen er tilstrekkelig konkret som grunnlag for søknaden, samtidig som kommunen beholder nødvendig handlingsrom til å foreta løpende prioriteringer.
Kommunedirektøren vurderer det som viktig at planen vedtas slik at søknad om innføring av besøksbidrag kan sendes til Nærings- og fiskeridepartementet for behandling.

Gjennomføringen av tiltakene under prioriteringsområde 3: reduksjon og forebygging av slitasje og forsøpling er ikke avhengig av at Senja parkvesen etableres. Parkvesenet er

én mulig måte å organisere deler av dette arbeidet på.

Dersom Senja kommunestyre ikke vedtar å etablere Senja parkvesen, vurderer kommunedirektøren at arbeidet med å redusere og forebygge slitasje og forsøpling fortsatt bør være et prioritert område. Det må i så fall vurderes hvordan oppgavene best kan organiseres og gjennomføres på annen måte.

Senja rådhus, 07.10.2026

Stine Jakobsson Strømsø
kommunedirektør